

ריבונה של תורה

כתובת המערכת: מודיעין עלילתי, חסילת יוסף 3/10. טל' 08-9744220 © דוא"ל לתגובות ורישום תפוצה: rg5740@gmail.com

ארון וחכם

מעבורן, ואח"כ טמאות ז' ימי נידה, ושוב מתעברות ויולדות בתוך ז' ימים, וחוזר חלילה. ונמצא שבכל חודש ילדה כל אחת שני בנים, עד שבמשך ג' חודשים התעברו וילדו ו' פעמים!]. ועל כך דרשו קל וחומר 'ומה ארון שלא אכל ושתה, אלא שכיבד וריבץ לפניו כך, **המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה!**. ללמדך כי ת"ח הוא בבחינת הארון, ומי שמכבד ומהנה אותו זוכה לברכה עצומה.

פרנסת הת"ח היא שפיקית ואינה טובת בדרך הטבע

ואם נבקש להמשיך לאילן את הקשר שבין הארון לחכם, הרי שפירותיו רבו מאד. ותחילה וראש לכך הם דברי **השפתי כהן** (שמות כו, לה). כי הנה אמרו חז"ל (תוספתא יומא ב, יג) שמלבד הארון היו מונחים לפניו מן הפרוכת ד' דברים: צנצנת המן, צלוחית שמן המשחה, מקלו של אהרן, ובגדיו של הכהן הגדול. וביאר השפתי כהן, כי הדברים הללו שהונחו יחד עם הארון המסמל את התלמיד חכם, מעידים עד כמה נחשב הת"ח לפני השי"ת, ועד כמה זוכה הוא להשגחה מיוחדת וניסית מאיתו ית'. כי **צנצנת המן** המורה על פרנסה, מעידה שמזונם של התלמידי חכמים שבכל דור ודור מונח לפני השי"ת, ובזכות תורתם משפיע להם הבורא שפע רב ממקור הברכה העליונה.

וענינה של **צלוחית שמן המשחה** הוא ללמד כי כשם שבשמן המשחה נעשו ניסי ניסים, וכמו שאמרו (הוריות יא, ט), שמצד הטבע לא היתה בו כמות מספקת למשוח אפילו את הסממנים, ובדרך נס משחו ממנו את המשכן וכל כליו וכל כלי המזבח, וכן נמשחו ממנו אהרן ובניו, וכהנים גדולים ומלכים, וכולו יהא קיים לעתיד לבוא. כך גם התלמיד חכם, מתנהג עימו הקב"ה בהשגחה ניסית ופלאית שלא כדרך הטבע. [וכע"ז ביאר **הכתב סופר** (שמות כה, כא) שכידוע (בי"ב צט, ט) מקום הארון אינו מן המידה, ובנס היה עומד, וכך גם פרנסת הת"ח היא שמימית ואינה ניתנה להבנה בדרך הטבע]. **ובמקלו של אהרן** נרמז כי ת"ח שאינו עוסק בתורה מביא עליו הקב"ה יסורים (ראה ברכות ה) [כי מקל מסמל יסורים ומכות].

וכן הונחו **בגדי הכהן הגדול** יחד עם הארון לרמז שכדוגמת זה מונחת כסותו של התלמיד חכם לפני הקב"ה, כי חשוב הוא לפניו ית' ככהן גדול, שכל העוסק בתורה הוא כהן, וכפי שהובטחו ישראל שע"י קבלת התורה - "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים" (שמות יט, ו). [ומצאנו סמך לדברי הש"ך **בתרגום יונתן** (שמות מ, ה) עה"פ "ונתתה את מזבח הזהב לקטורת לפני ארון העדות", יותתן ית מדבחה דדהבא לקטורת בוסמיא קדם ארונא דסהדותא מטול חכימיא דעסיקין באורייתא וריחיהון נדיף הי כקטורת בוסמיא, והיינו שמזבח הזהב שנועד לקטורת הסמים הושם לפני הארון, היות והיינו מסמל את הת"ח העוסקים בתורה שריחם נודף כקטורת הבשמים. וכדברי הש"ך, שהדברים שהונחו לפני הארון הם סמל לת"ח].

המשותף ליתוש ולתלמיד חכם בקי בתורה

וידועים דברי **בעל הטורים** (שמות כה, ז), שמידות הארון היו שבורות ולא שלמות [אמתים וחצי אורכו, אמה וחצי רוחבו, ואמה וחצי קומתו], ללמד

רמזים רבים מצאנו לכך שישנו קשר של קיימא בין ארון העדות שבמשכן לבין התלמיד חכם השוקד על דלתות התורה, ומתעלה במעלותיה מחיל אל חיל. וקשר זה מעיד בעדות נאמנה, על מעלתו העצומה של מי שזכה להיות ת"ח. כי ידוע שהארון היה החשוב שבכלי המשכן, וכדברי **רבינו דוד מנרבונה בספר המכתם** (עמ"ס ברכות לא.) **'הנכבד שבכל מעשה המשכן היה הארון, והוא היה העיקר, וכל שאר הענינים היו טפלים לו'**. ולא עוד אלא שעיקר תכלית עשיית המשכן היתה בעבורו, וכפי שכתב **המהראנ"ח בספר אמרי שפר** (פ"ר פקודי), **'תכלית המשכן לא היתה אלא כדי לשום שם את הארון אשר התורה נתונה בו, להיות כבוד ה' חופף עליו'**.

ואם כן, כשם שהארון הוא החשוב שבכלים, כך גם התלמיד חכם שהוא בבחינת הארון [וכפי שיתבאר להלן בפרוטרוט], הינו החשוב והמעולה באישי ישראל, ולו משפט הבכורה והכבוד.

וזכינו לכוון בזה לדברי **רבינו בחיי בספר כד הקמח** (ע"ד יאב"ל), 'ומצינו בארון שהוא הראשון והקודם לכל מלאכת המשכן, וירמוז לחכם שהוא קודם לכל בסדר המעלות'. אלא שבדבריו נתבאר עוד, שמעלת הארון גרמה לכך שציווי עשייתו נתפרש לפני הציווי על שאר הכלים [כמבואר בפרשתנו], וזה מורה שמעלת הת"ח קודמת לכל.

'מכאן לת"ח שבני עירו מצווין לעשות לו מלאכתו'

דבר קיומו של הקשר המחבר בין הארון לת"ח, נמצא בדברי חז"ל בכמה מקומות. וכפי שדרשו **במסכת יומא** (ע"ב): **"ויעשו ארון עצי שטים", מכאן לתלמיד חכם שבני עירו מצווין לעשות לו מלאכתו** [כי מתחילה הטיל הקב"ה על משה לעשות את הארון, שנאמר (דברים י, א) **ויעשית לך ארון עץ**". ואחר כך הטיל זאת על כלל ישראל, שנאמר (שמות כה, ז) **ויעשו ארון עצי שטים** בלשון רבים. והיינו משום שמשה היה ת"ח ולכן נצטוו בני עירו לעשות מלאכתו בעבורו]. ועוד אמרו שם, **"מבית ומחוץ תצפנו", אמר רבא כל ת"ח שאין תוכו כבור, אינו תלמיד חכם** [שעושה עבירות בסתר (מאירי, שם)].

וביסוד ב' הדרשות הללו עומד אותו קשר שבין הארון לת"ח, אשר לאורו לימדונו חז"ל כי עניני הארון סימלו את ההנהגה הראויה לת"ח, וכן את הדרך שבה יכבדוהו הבריות. וכל זאת כפי שביאר ר' **צדוק הכהן מלובלין** בפרשתנו (פ"י, ט), כי הת"ח נדמה לארון, משום שבארון היו מונחים הלוחות, וכך אף הת"ח הוא כלי המחזיק דברי תורה.

פי היו תשעת הנשים שכל אחת פהן ילדה שישה בנים

בשלושה חודשים?

ובמס' ברכות (ט:ב) דרשו בענינו של עובד אדום הגתי שנתברכו אשתו ושמונת כלותיו, וילדה כל אחת מהן שישה בכרס אחת, וכולן יחד ילדו ני"ד בנים. וזאת בעבור שנהג עובד כבוד רב בארון העדות ששכן בביתו [נדבר פלא הביא השיטה מקובצת (שם) **מהירושלמי** (בבמות פ"ד ה"ב), שלא ילדו שישה בנים בלידה אחת, אלא שנעשה להם נס, והיו יולדות בן מיד לאחר שבעה ימים

לת"ח שלא יראה עצמו כמושלם וכ"חסיני קדוש" מחסרונות, ויהא כדוגמת מידותיו השבורות והלא מושלמות של הארון.

וכעין זה פירש ר' יצחק קארו [דודו של מרן הבית יוסף] ב'תולדות יצחק' (שמות כה, לא), 'ראוי לחכם שיהיה שפל. ואם הוא בקי, לא יחשוב שהגיע לקצה הבקיאיות. וכן אם הוא מפולפל, לא יסבור שהגיע לקצה הפלפול. והוסיף דבר נפלא, כי האורך רומז לבקיאיות, והרוחב לפלפול, שנאמר (איוב יא, ט) "ארוכה מארץ מידה, ורחבה מני ים", ולכן האורך והרוחב של הארון היו שבורים, ללמד לחכם שלא יתגאה בבקיאיות או בחריפותו.

[ובדרך צחות יש לומר, כי בלשון ארמית נקרא היתוש בשם "בקי" (ראה סוכה כו, ב) וברשי"ד"ה משום, ובלעז רש"י שבמהדרת גושל). וכידוע (סנהדרין לח) משמש היתוש כהתראה לאדם שלא יתגאה, שהרי היתוש נברא לפניו. ואף כאן רמז יש בדבר, כי אל לו לבקי בתורה להתגאות בידעותיו, כי אף היתוש הינו 'בקי', וקדם לו בבריאה].

לאדם נדמה שהוא פחזיק בארון, אך לפי האמת הארון

הוא שנושא ומגביה אותו

ואחד מחשובי רמזי הת"ח שבארון, נתבאר בדברי רבינו אברהם סאבע בעל הצרור המור בפרשתנו. כי כידוע "אם אין קמח אין תורה", וזה נרמז בבדי עצי השיטים שהיו נושאים על ידם את הארון, שהם כנגד מחזיקי התורה שנושאים את משא "ארון" החכמים על כתפיהם.

ויש למחזיקי התורה לשים לנגד עיניהם תמיד את דברי המשך חכמה (שמות כה, טו), שכידוע ציורה התורה "בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו", ומכאן למדו (יומא עב). שהמסיר את בדי הארון לוקה. והנה, בשו"ת מבדי המזבח והשולחן שלא היו מחוברים תמיד, היו בדי הארון קבועים בו תמיד. וזאת כדי ללמד, שהחזקת התורה איננה דבר ארעי ומזדמן, ושומרה על מחזיקי התורה שתהא החזקתם בעמלי התורה קבועה ומתמדת. כי ח"ו אם לא תהא פרנסתו ומחיתו של הת"ח כראוי, כיצד יהגה בתורה. [וכבר קדמו למשך חכמה רבינו האלשיך בפרשתנו, כי בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו, כי תמיד יהיו המחזיקים ביד הת"ח סמוכים לארון, כי בצל החכמה בצל הכסף, ולא יסורו לעולם מהיותם דבקים בארון התורה הלא הם הת"ח].

אולם מאידך, כבר ביאר הכתב סופר (שמות כה, ט), כי הנה ידוע שהארון היה נושא את נושאי (סוטה לה). ואף שלעיני הבריות היה נראה שהכהנים נושאים את הארון, מ"מ לפי האמת היה הארון נושא את נושאי כלפי מעלה לאחר שהחזיקו בו. ומכך ילמד האדם שלא לחשוב שהוא עושה טובה לת"ח שמתפרנס בזכות ממונו, כי הטובה שעושה עימו הת"ח בלימודו גדולה אף יותר, שבזכות תורתו יושפע שפע רב למסייע בעדו.

ובדרך זו ביאר מרן החפץ חיים זצ"ל בספר שם עולם (ח"א פ"ז) את דברי הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", שלא נאמר "למחזיקים אותה", כי באמת התורה מחזיקה את האדם ולא להיפך, כדמיון הארון הנושא את נושאי. והוסיף כי זוהי כוונת הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", דהיינו שמי שיועד ומבין שהתורה היא שמחזיקה בו, ולא הוא שמחזיק בה, זוכה ל"עץ חיים". אך מי שחושב שהוא "תומכיה", דהיינו שהוא עושה "טובה" לתורה בכך שתומך ומסייע לה, אינו זוכה אלא ל"תומכיה מאושר", ולא לשכר הרם של עץ חיים.

"זהב" נוטריקון "זה הוא ברכתך", כי אין ברכה גדולה

יותר מברכתו של המחזיק בת"ח

צא ולמד מדברי השפתי כהן (שמות כה, ט) עה"פ "וְצִפִּיתָ אוֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תִּצְפְּנוּ", שלא נאמר "וְצִפִּינוּ" בלשון רבים אלא "וְצִפִּיתָ" לשון יחיד, ללמד כי כל אחד ואחד חייב לתת לת"ח מתן בסתר ובגלוי [מבית ומחוץ]. ועוד פירש, כי זהו שנאמר בהמשך הפסוק "ועשית עליו זר זהב סביב", כי "זר" הוא אותיות זי"ן רי"ש, שהן בגימטריא "עזרת" [577], ללמדנו שיש לעזור לת"ח ככל יכולתנו. וכן "עזרת" אותיות "תזרע", דהיינו שאם תזרע לת"ח חטיה ותפרנס אותו, בזה תזרע לעצמך לעולם הבא. וכן כתב, ש"זהב" הוא נוטריקון "זה הוא ברכתך", כי אין לך ברכה גדולה יותר מברכתו של המחזיק בת"ח. וכן "זהב סביב", הוא נוטריקון "סמוך בו, יהיה בעזרתך", שאם תסמוך ותסייע לת"ח, יעמוד לך הדבר לעזר ולרווח והצלה כשתהא נזקק לישועה.

"באחד באדר משמיעין על השקלים"

קורא נכבד! ידוע ומפורסם גודל מעלת נתינת מעות "זכר למחצית השקל" שמכפרים ומטהרים את הנפש. וכבר פסק מרן הראש"ל צ"ח הגר"ע יוסף שליט"א בשו"ת יחוד דעת (ח"א סי' פו') שהמצוה המהודרת ביותר היא לתרום את המעות לעמלי תורה, ובפרט לכוללים שבהם לומדים הלכה למעשה, שהם בבחינת "שערים המצויינים בהלכה".
ועל כן הננו פונים ומבקשים מכל ידידינו ותומכינו לתרום את מעות "זכר למחצית השקל" לטובת הכולל הקד'.
וכל התורמים והמסיעים יזכו לשפע ברכה והצלחה ברוחניות וגשמיות בזכות החזקתם בלומדי התורה.
לתרומות נא ליצור קשר בטל' 089452903. כמו כן ניתן לתרום ע"י הפקדה בבנק הדואר מס' ח-ן 8795528.
התורמים הקבועים יכולים לתרום דרך ההוראת קבע.

העלון מוקדש לע"ג

יששכר בן מזל ז"ל יעקובוב אליהו בן זוהרה ז"ל אטיאס הדס בת מלכה ע"ה יאיר אייל בן תמר ציונה ז"ל אליהו רחמים בן אסתר ז"ל שמלוב אלעזר בן גלית ז"ל מחפוד חיים בן פרידה ז"ל קופרמן ימין בת דניאל ע"ה אזולאי חכם אברהם בן מזל ז"ל גלעד ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"ג

אברהם בן לאה ליסה ז"ל פוגל לילי בת זאיה ע"ה הוד רבקה בת שרה ע"ה עם שלם שלום בן יחיא ויהודית ז"ל שלומי ברכה בת אהרון ע"ה סעיד מיכאל בן יוכבד אביגיל ז"ל הנוך יהודה בן יצחק ז"ל שמעוני רחמים בן יעקב ז"ל אמנו הרב ישי בן סעדיה זצ"ל שרעבי ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"ג

ברק בן רחל ז"ל צברי יצחק בן תמו ז"ל אביסדיד רוגית בת מנטה מרגלית ע"ה זרוק סעדה בת זוהרה ע"ה יאיר רחל בת חיה ע"ה ורשבסקי שמואל בן מרים ז"ל מעודה נעימה בת שרה ע"ה משה אברהם בן טאוס ז"ל סלמי ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"ג

ר' בנימין בן משה ז"ל קומה סרח שרה בת רחמה ע"ה קדמה צביה בת סרח ע"ה דוד רחל בת סאלחה ע"ה מעברי נאז'ה מזל בת תאג'ה ע"ה סלמי שרה בת זיהרה ומשה ע"ה שרה זוהרה בת דוד ע"ה גדסי שרינה בת לואיזה ע"ה מזוז אביתר בן יחיא בן סעיד ז"ל מרחבי ת.נ.צ.ב.ה.

קורא נכבד! עלון זה יו"ל כחלק מפעילויות מוסדות "דרכי תורה" החובות. בנוסף לכך קיימים: כוללים לאברכים מצויינים. בימ"ד להוראה ולרבנות. כולל ערב. כולל בין הזמנים. כולל יום שיש. כולל פנסיונרים. קרן "פותח את ידך" – סיוע למשפחות נערכות. וכן הנצחה לע"ג הנפטרים. אם ברצונך להיות שותף למפעל אדיר של תורה וחסד במשך כל ימות השנה, צור קשר עם הנהלת המוסדות, והבא ברכה אל ביתך!